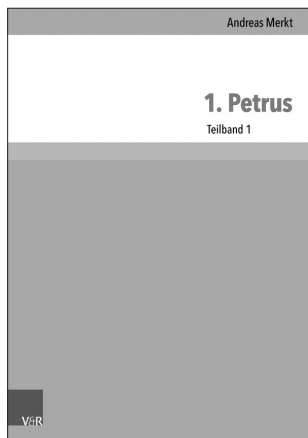

них навода са широког географског простора што овај коментар чини свеобухватним делом на ову тема-

тику. Патристичка рецепција показује да 1. Петрова посланица заузима водеће место у оквиру рецепције Саборних посланица. Свети Иринеј и Тертулијан сведоче

да је она рано припадала од Цркве признатим апостолским списима. Климент Александријски и Дидим писали су коментаре на њу. Посланица није пуно тумачена у форми класичних коментара, али је веома често навођена у различитим литерарним контекстима патристичког периода. Приложени савремени коментар показује фреквентност

упућивања на 1. Петрову посланицу у патристичкој литератури, али и на начине и контексте на које је она реципирана. Тај моменат чини коментар Андеаса Меркта важним приручником за све оне који своју инспирацију за тумачење Писма, између осталог, траже и у ризници светоотачког егзегетског наслеђа.

Пред савременим читаоцем налази се једно вишеструко корисно дело, богато архивском грађом и теолошким рефлексијама на њу. Пројекат *Novum Testamentum Patristicum* сведочи о значају патристичких тумачења за савремену теолошку мисао. Православни егзегети ће од ове едиције имати велике користи за свој рад на тумачењу Светог Писма и мапирање токова његове рецепције у прошлости. Све то може помоћи да као вешти писмо-зnanци износимо из своје ризнице старо и ново (Мт. 13, 52).

Преграј Драђушиновић

Klaus Rosen, *Augustinus : Genie und Heiliger ; eine historische Biographie*

Darmstadt : von Zabern 2015

256 S. : Ill. ; 23 cm

ISBN 978-3-8053-4860-7

Августин: геније и светитељ

На дан када Православна Црква прославља празник Успенија Пресвете Богородице, дотле Римокатоличка црква 28. августа

сваке године прославља свога светитеља Аурелија Августина, у диптисима Православне Источне Цркве уведеног као Блажени Ав-

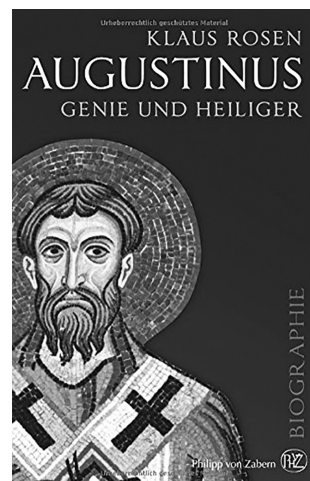
густин, у философији познатог као Августин Хипонски.

Идеје и дела значајног философа и учитеља Цркве Блаженог Августина имају утицаја до данас. Клаус Розен, професор емеритус старе историје из Преторије у Јужној Африци узима личност Августина у биографији – Klaus Rosen, *Augustinus. Genie und Heiliger*, Philipp von Zabern Verlag/WGB Darmstadt 2015 – као историјску личност под лупу и извештава опсежно о томе који су догађаји његов живот упечатљиво и одлучно одредили. Ова биографија допуњује нашу слику о великом познато-античком мислиоцу са вишеструких аспеката.

Августин (354–430) није само један од највећих учитеља Цркве, већ и један од најзначајнијих философа на прагу између антике и средњег века. Његово дело, под утицајем Платонове философије, до данас је утицајно и спорно. Чак и емеритирани папа Бенедикт XVI користи његове идеје као инспирацију за сопствена дела. У биографији коју је написао Клаус Розен, Блажени Августин ступа у први план као историјска личност, док је његов богословски и философски опус остао у другом плану, у сенци биографских перипетија. Розен показује који су то историјски догађаји одредили његово мишљење и делање. Описујући Августинову контроверзу и обрачун са аријанизмом, хетеродоксним учењем које је унутар правосла-

вља жигосано као јерес, и освајање његове бискупске катедре од стране Вандала, проширује Розен многе аспекте из живота овог узоритог богослова-мислиоца. Папа Бенедикт XVI га назива „једним од највећих конвертита у црквеној историји“, одавши му признање и почаст у својој социјалној енциклици *Caritas in veritate*: Аурелије Августин је као један од најугледнијих учитеља Цркве духовну историју Запада меродавно детерминисао, а традицију хришћанства трајно усмерио.

Рођен је 13. новембра 354. г. у северноафричком граду Тагасте. Ту је млади Августин желео да апсолвира студије беседништва/реторике. Амбициозни студент је убрзо открио спис Цицерона *Hortensius* који је био под јаким утицајем философије Платона. Као дете васпитан је у хришћанском духу. Интересовања су му била неизмерна, те му лектира библијског штива није била довољна. У потрази за дубљом истином, удаљио се од хришћанске вере и прикључио манихејском покрету, који је у Африци већ био широко распрострањен. Гностички дуализам манихејства се осећа у Августиновом опусу.

Након студија успињао се одлучно и брзо лествицом каријере у вис: најпре је предавао реторику да би прешао из Картагине у Рим, а потом је био примамљен понудом из Милана. Ту, у царској резиденцији, добио је задужење као професор реторике, досегавши највиши статус који је у педагогији тада био могућ. У Милану се Августин упознао са епископом Амвросијем. Фасциниран његовом језичком инспирацијом и библијском егзегетиком, Августин се од тада кретао само у хришћанским круговима. Библију је открио изнова за себе. Посебно га је дирнуло богословље Св. ап. Павла, те се накнадно (пре) обратио хришћанству. Десет година доцније он ће описати свој преображај у *Confessiones* (*Исиовесџима*). Ово дело се чита као молитва и описује време његових првих четрдесет година. Посебну улогу у животу овог значајног богослова-философа има следећи кључни догађај: седећи у врту чуо је дечији глас који га позива да чита Библију. Италијан би рекао: *se non è vero, è ben trovato*. Онда је насумице отворио Посланице Св. апостола Павла и оно што је ту прочитао га је фасцинирало – стога је одлучио да се са једномислећим пријатељима повуче изван Милана да би свему световном окренуо леђа. Ту се Августин подвргао монашком животу и аскетском уздржању, сав концентрисан на своје студије.

На Васкрс 387. г. га је крстио епископ Амвросије. Августин се

потом вратио у свој родни град, у коме је основао монашко братство, живећи хришћанско-философским начином живота. Године 391. г. је био рукоположен, против своје воље, у свештенослужитеља и нешто доцније хиротонисан за епископа. Остатак свога живота је провео у малом месту Хипону (*Hippo Regius*) – данашњој Анаби у Алжиру. Отуда се он апострофира као Августин Хипонски. Ту је деловао као пастир, помажући становницима који су западали у невоље или помажући болесницима. Августинова радна енергија је била огромна: као што је то за Оца Цркве типично, он је својим знањем из различитих дисциплина и философије тумачио Свето Писмо, развивши теологију која је бујно превазилазила границе свега што јој је претходило. Революционарна је била његова теологија историје коју је положио у своме спису *De civitate Dei* (*О држави Божјој*). Освајање и пљачка Рима од стране Западних Гота га је на то мотивисало. У овом спису описује Августин своје основне мисли о вери и историји. По његовом мишљењу, испуњење људи и историје се збива у оностраном, есхатолошком, трансценденталном. Живот у оностраном свету је ходочашће, које треба у вечном миру да нађе свој телос, своје савршено испуњење.

На крају „ходочашћа“ написао је Августин своје дело *Retractiones*, критички регистар својих дела који није стигао да доврши. У време освајања

Хипона од стране Вандала, умро је 28. августа 430. г. у 76. години.

Блажени Августин је најутицајнији црквени отац Запада. То је можда инспирисало Клауса Розена да његовом животопису приђе са извесним *captatio benevolentiae* и скрушеношћу. Акрибични филолози су установили да је Августин написао преко 5 милиона речи, три пута више но његови узорци Платон и Аристотел заједно, које ниједан биограф неће стићи да

прочита. Августиново дело је било и остало монументално не само у области латинске патристике, већ и у политичком и духовном простору, као и у философским и теолошким расправама које се и данас воде над дијалектички оштро формулисаним исказима овог учитеља Цркве и прворазредног мислиоца. Своју генијалност је сматрао изразом милости Божије.

Зоран Андрић

Hans Küng, *Glücklich sterben? : Mit dem Gespräch mit Anne Will*

München : Piper 2015
160 S. ; 187 mm x 120 mm
ISBN 978-3-492-30825-0

Heinrich Bedford-Strohm, *Leben dürfen – Leben müssen : Argumente gegen die Sterbehilfe*

München : Kösel 2015
174 S. ; 22 cm
ISBN 978-3-466-37114-3

***Pro et contra* : Еутаназија и аподиктичка етика – Асистенција у суициду и Цркве у Немачкој –**

Разантни развој сазнања у области медицине и нових медицинских могућности да се продужи људски живот фундаментално су изменили однос људи према смрти.

У модерном друштву измењених епистемолошких парадигми које се у Немачкој зове *Wissengesellschaft* („друштво знања“, по аналогији са појмом „knowledgeable societies“, насталом у